




Veselības ministrija



Slimību profilakses un
kontrolē centrs



Grūtniecība, Tavs mazulis un HIV

Ievads

Šī brošūra ir paredzēta HIV inficētām sievietēm, kuras plāno grūtniecību vai ir grūtnieces.

Šajā brošūrā Tu atradīsi informāciju:

- Kā rīkoties, ja Tu esi HIV inficēta un plāno grūtniecību;
- Kā rīkoties, ja esi HIV inficēta grūtniece;
- Kā rīkoties, ja uzzini, ka esi HIV inficēta grūtniecības laikā;
- Kā Tu vari pasargāt savu bērnu no HIV inficēšanās riska;
- Par Tavu un Tava bērna aprūpi:
 - pirms grūtniecības iestāšanās,
 - grūtniecības laikā,
 - pēc dzemdībām,
 - laika periodā līdz Tava bērna 1,5 gada vecumam;
- Par valsts apmaksātā mākslīgā piena maisījuma saņemšanas kārtību;
- Ēdināšanas pamatprincipi zīdaiņiem, kuri tiek ēdināti ar mākslīgo piena maisījumu.

Vispārīga informācija par HIV

HIV ir cilvēka imūndeficīta vīruss. Vīruss vairojas, iznīcinot tās asins šūnas, kas atbild par imunitāti, un izraisa imūnsistēmas novājināšanos.

AIDS jeb iegūtais imūndeficīta sindroms rodas HIV infekcijas attīstības rezultātā.

Inficēšanās notiek, ja kāds no inficētā cilvēka organisma šķidrumiem, kas satur HIV lielā koncentrācijā — asinis, izdalījumi no dzimumorgāniem (sperma, sekrets, kas izdalās pirms ejakulācijas, maksts sekrets) un mātes piens, nonāk otra cilvēka organismā.

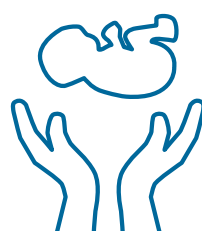
Ar HIV visbiežāk var inficēties:

- dzimumkontakta laikā ar HIV inficētu personu, ja netiek lietots prezervatīvs;
- veicot dažādas manipulācijas ar potenciāli infekcioziem instrumentiem;
- lietojot kopīgus injicēšanas piederumus;
- bērnam inficējoties no HIV inficētas mātes (vertikālā transmisija).

HIV inficētas mātes var nodot HIV infekciju bērnam trīs veidos:



Grūtniecības laikā



Dzemdībās



Ēdinot bērnu ar savu krūts pienu

Kā es varu pasargāt savu bērnu no HIV inficēšanās riska?

Ja Tu esi HIV inficēta un plāno grūtniecību:

- Tev noteikti ir jāapmeklē ārsts-infektologs*;
- vizītē ārsts-infektologs* Tev noteiks efektīvāko ārstēšanās plānu (ja nepieciešams nozīmēs specifiskus medikamentus (antiretroviālo terapiju — ART);
- Tev būs precīzi jāievēro ārsta-infektologa* ieteiktie ārstēšanās norādījumi;
- Tev jāturpina ārstēšanās arī grūtniecības laikā!



Ir svarīgi informēt savu ginekologu par savu HIV statusu, lai Tev varētu sniegt visu nepieciešamo palīdzību grūtniecības laikā un Tavš bērns piedzimtu vesels!



Stājoties grūtniecības uzskaitē, visām sievietēm tiek veikti izmeklējumi (analīzes) HIV infekcijas noteikšanai. **Ir svarīgi laikus apmeklēt ginekologu** (līdz 9.-12. grūtniecības nedēļai), lai veiktu attiecīgos izmeklējumus un nepieciešamības gadījumā uzsāktu ārstēšanu.



ART būtiski samazina risku dzemdēt HIV inficētu bērnu. ART ievērojami samazina vīrusu daudzumu organismā un līdz ar to **riskus nodot HIV infekciju bērnam samazinās līdz minimumam.**



Ja Tu lieto pretvīrusa medikamentus, risks inficēt savu bērnu grūtniecības un dzemdību laikā ir zemāks par 5%!



Latvijā visām HIV inficētām grūtniecēm pretvīrusa medikamenti un laboratoriskie izmeklējumi (analīzes) **ir valsts apmaksāti!**



Ir svarīgi informēt par savu HIV statusu dzemdību nodaļu, kurā Tu plāno dzemdēt, lai Tavam jaundzimušajam nepieciešamie medikamenti un mākslīgais piena maisījums tiktu sagādāti laikus.

***Vizīti pie ārsta infektologa** jāpiesaka, iepriekš pierakstoties SIA "Rīgas Austrumu Klīniskās universitātes slimnīca" stacionārā "Latvijas Infektoloģijas centrs" (RAKUS LIC) Infektoloģijas poliklīnikas, reģistratūrā pa tālruni: (+371) 67014532).

Ja Tu esi HIV inficēta grūtniece:

- Tev noteikti ir jāapmeklē ārsts-infektologs*;
- ārsts-infektologs* nozīmēs Tev specifiskus pretvīrusa medikamentus (antiretrovirālo terapiju — ART);
- šos medikamentus Tev būs jālieto kā norādījis ārsts-infektologs*:
 - gan grūtniecības laikā,
 - gan dzemdībās.



Ir svarīgi informēt savu ginekologu par savu HIV statusu, lai Tev varētu sniegt visu nepieciešamo palīdzību grūtniecības laikā un Tavs bērns piedzimtu vesels!



Stājoties grūtniecības uzskaitē, visām sievietēm tiek veikti izmeklējumi (analīzes) HIV infekcijas noteikšanai. **Ir svarīgi laikus apmeklēt ginekologu** (līdz 9.-12. grūtniecības nedēļai), lai veiktu attiecīgos izmeklējumus un nepieciešamības gadījumā uzsāktu ārstēšanu.



ART būtiski samazina risku dzemdēt HIV inficētu bērnu. ART ievērojami samazina vīrusu daudzumu organismā un līdz ar to **risks nodot HIV infekciju bērnam samazinās līdz minimumam.**



Ja Tu lieto pretvīrusa medikamentus, risks inficēt savu bērnu grūtniecības un dzemdību laikā ir zemāks par 5%!



Latvijā visām HIV inficētām grūtniecēm pretvīrusa medikamenti un laboratoriskie izmeklējumi (analīzes) **ir valsts apmaksāti!**

***Vizīti pie ārsta infektologa** jāpiesaka, iepriekš pierakstoties SIA “Rīgas Austrumu Klīniskās universitātes slimnīca” stacionārā “Latvijas Infektoloģijas centrs” (RAKUS LIC) Infektoloģijas poliklīnikas, reģistratūrā pa tālruni: (+371) 67014532).

Ja Tu uzzini, ka esi inficēta ar HIV grūtniecības laikā:

- Tev nekavējoties ir jāapmeklē ārsts-infektologs*, lai uzsāktu ART;
- ārsts-infektologs* izvērtēs un ieteiks efektīvāko ārstēšanās plānu;
- šos medikamentus Tev būs jālieto kā norādījis Tavs ārsts-infektologs*:
 - gan grūtniecības laikā,
 - gan dzemdībās.



Ir svarīgi informēt savu ginekologu par savu HIV statusu, lai Tev varētu sniegt visu nepieciešamo palīdzību grūtniecības laikā un Tavs bērns piedzimtu vesels!



Stājoties grūtniecības uzskaitē, visām sievietēm tiek veikti izmeklējumi (analīzes) HIV infekcijas noteikšanai. **Ir svarīgi laikus apmeklēt ginekologu** (līdz 9.-12. grūtniecības nedēļai), lai veiktu attiecīgos izmeklējumus un nepieciešamības gadījumā uzsāktu ārstēšanu.



ART būtiski samazina risku dzemdēt HIV inficētu bērnu. ART ievērojami samazina vīrusu daudzumu organismā un līdz ar to **risks nodot HIV infekciju bērnam samazinās līdz minimumam.**



Ja Tu lieto pretvīrusa medikamentus, risks inficēt savu bērnu grūtniecības un dzemdību laikā ir zemāks par 5%!



Latvijā visām HIV inficētām grūtniecēm pretvīrusa medikamenti un laboratoriskie izmeklējumi (analīzes) **ir valsts apmaksāti!**

***Vizīti pie ārsta infektologa** jāpiesaka, iepriekš pierakstoties SIA “Rīgas Austrumu Klīniskās universitātes slimnīca” stacionārā “Latvijas Infektoloģijas centrs” (RAKUS LIC) Infektoloģijas poliklīnikas, reģistratūrā pa tālruni: (+371) 67014532).

Vai manam bērnam būs nepieciešami pretvīrusa medikamenti pēc piedzimšanas?

- Jā! Tavam bērnam jau dzemdību nodaļā sāks dot speciālus pretvīrusa medikamentus.
- Izrakstoties no dzemdību nodaļas, Tev **izsniegs pretvīrusa medikamentus, un tie būs jāturpina dot bērnam arī mājās, precīzi 4 nedēļas**, saskaņā ar ārsta norādēm (ievērojot intervālus starp lietošanas reizēm).

! Pretvīrusa medikamenti ir droši Tava bērna veselībai!

Kā es varēšu pārliecināties, ka bērns nav inficējies ar HIV?

Uzreiz pēc bērna piedzimšanas nav iespējams noteikt, vai Tavs bērns ir vai nav inficējies ar HIV, tādēļ nepieciešama bērna veselības uzraudzība vismaz līdz bērna 1,5 gadu vecumam.

- Tev regulāri jāierodas uz konsultācijām pie ārsta pediatra**.
- Ārsts uzraudzīs Tava bērna veselības stāvokli.
- Ārsts nozīmēs nepieciešamos laboratoriskos izmeklējumus, lai pārbaudītu, vai bērns nav inficējies ar HIV.
- Par to, ka Tavs bērns ir piedzimis neinficēts ar HIV, liecinās speciālie laboratoriskie testi.
- Lēmumu par šo testu veikšanu un bērna novērošanas ilgumu ārsts pediatrs pieņems individuāli atbilstoši bērna veselības stāvoklim.

****Vizītei pie ārsta pediatra** jāpiesakās, iepriekš pierakstoties RAKUS LIC HIV/AIDS ambulatorās nodaļas reģistratūrā pa tālruni: 67014532, norādot, ka Tu vēlies pieteikt bērnu pirmajai vizītei pie ārsta pediatra.

Kāda būs turpmākā mana bērna veselības uzraudzība?

Pēc bērna piedzimšanas Tev kopā ar bērnu būs jāapmeklē ārsts pediatrs** **vismaz 4 reizes:**



1. VIZĪTE — kad Tavam bērnam būs **4-6 nedēļas**:

- Tev kopā ar bērnu jānododas uz konsultāciju pie ārsta pediatra**, tad, kad dzemdību nodaļas ārsts Tev to būs rekomendējis.



• **Svarīgi!** Uz vizīti pie ārsta obligāti līdzī jāņem bērna dzimšanas apliecība, mātes pase un Izraksts no dzemdību un jaundzimušā vēstures. **Nosūtījums no ģimenes ārsta NAV nepieciešams!**



• Vizītes apmeklējuma mērķis ir veikt Tava bērna veselības pārbaudi, paņemt materiālus laboratoriskiem izmeklējumiem (analīzes), izskaidrot turpmāko bērna veselības stāvokļa uzraudzības kārtību, kā arī ārsts izvērtēs nepieciešamību bērnam turpmāk lietot medikamentus.



• **Ja ir nepieciešama pediatra konsultācija, to ir iespējams saņemt arī telefoniski, zvanot uz RAKUS LIC pa tālr. (+371) 67014558.**



2. VIZĪTE — kad Tavam bērnam būs **6 mēneši**.



3. VIZĪTE — kad Tavam bērnam būs **1 gads**.



4. VIZĪTE — bērna **1,5 gada vecumā**.

Paralēli vizītēm pie pediatra**, regulāru bērna veselības aprūpi uzrauga ģimenes ārsts, pie kura Tu esi reģistrējusi bērnu.



Vizīte pie ārsta pediatra, laboratoriskie izmeklējumi (analīzes) Tavam bērnam ir valsts apmaksāti!**

****Vizītei pie ārsta pediatra** jāpiesakās, iepriekš pierakstoties RAKUS LIC Infektoloģijas poliklīnikas reģistratūrā pa tālruni: 67014532, norādot, ka Tu vēlies pieteikt bērnu pirmajai vizītei pie ārsta pediatra. Vienlaicīgi jāpiesakās mākslīgā piena maisījuma saņemšanai pie Infektoloģijas poliklīnikas virsmāsas pa tālruni: 67014753.

Vai es drīkstu ēdināt bērnu ar savu krūts pienu?



HIV inficēta māte **NEDRĪKST** ēdināt bērnu ar savu pienu, jo vīruss atrodas arī mātes pienā un ir iespējama jaundzimušā inficēšanās.



Latvijā kopš 2017. gada aprīļa visiem bērniem, kuri dzimuši HIV inficētām mātēm, līdz gada vecumam tiek nodrošināts mākslīgais piena maisījums.

Kur es varu saņemt bezmaksas mākslīgo piena maisījumu bērnam?



PIRMO REIZI mākslīgo piena maisījumu Tev izsniegs dzemdību nodaļā, kurā notiks dzemdības. Mākslīgā piena maisījuma daudzums būs **paredzēts līdz bērna 6 nedēļu vecumam**.



NĀKAMO mākslīgā piena maisījuma devu Tu saņemsi, kad dosies pie ārsta pediatra uz pirmo konsultāciju RAKUS LIC. (Mākslīgā piena maisījumam jāpiesakās iepriekš pie RAKUS LIC Infektoloģijas poliklīnikas virsmāsas pa tālruni 67014753.)



RAKUS LIC ar ārstu vienosieties par kārtību, kā saņemt nākošās mākslīgā piena maisījuma devas **līdz bērna viena gada vecumam**.



Ja Tu laikus uzsāksi ART, un Tavs bērns pēc dzimšanas saņems nepieciešamos pretvīrusa medikamentus, kā arī Tu neēdināsi bērnu ar savu krūts pienu, risks, ka bērnam būs HIV infekcija, ir niecīgs.

Ēdināšanas pamatprincipi zīdaiņiem, kuri tiek ēdināti ar mākslīgo piena maisījumu.



No 0 līdz 4 mēnešu vecumam mākslīgais piena maisījums Tavam bērnam ir mātes piena aizstājējs un vienīgais uzturs.



Sākot no 2 līdz 4 nedēļu vecuma atceries ēdināšanas starplaikos bērnam piedāvāt padzerties vārītu, atdzesētu ūdeni.



Sākot no 4 mēnešu vecuma mazulim ir jāuzsāk dot arī papildus uzturs, to ieviešot pakāpeniski:

- piebarošana jāuzsāk ar dārzenu biezeni, pēc tam pievienojot augļu biezeni un putru;
- zīdaiņa uzturu daudzveido atbilstoši vecumam.



Līdz 8 mēnešu vecumam mākslīgais piena maisījums tiek piedāvāts katrā ēdienreizē.



No 8 līdz 12 mēnešiem mākslīgo piena maisījumu lieto 2 līdz 3 reizes diennaktī.



Lai arī zīdaiņu ēdināšanas pamatprincipi ir vienoti, jāatceras, ka katra mazuļa vajadzības ir jāizvērtē individuāli, konsultējoties ar ģimenes ārstu vai pediatru.

Informācijas pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz
Slimību profilakses un kontroles centru obligāta

Duntes iela 22, k-5, Latvija, LV-1005
Tālrunis: +371 67501590
E-pasts: pasts@spkc.gov.lv
Mājas lapas vietne: www.spkc.gov.lv

Seko mums sociālajos tīklos:
draugiem.lv/sveiksunvesels
facebook.com/SPKCentrs
Youtube: Slimību profilakses un kontroles centrs

Bezmaksas izdevums